Âlim

Alm. *Wissenschaftler (m),* **Fr.** *Savant,* **İng.** *Savant, Scholar.*

Geniş bir genel kültür sahibi olup, belli bir mevzuda da derinleşerek yetişmiş, mütehassıs (uzman) kimse. İnsanların bütün ilim dallarına vakıf olması normal olarak imkansızdır. Her geçen gün ilerleyen ve değişen fen bilgilerinin bile, ancak sadece bir veya bir kaç dalında geniş bilgi sahibi olunabilmektedir.

Bazı kabiliyetli kimseler, temel din bilgilerinde ve fen bilgilerinde iyi yetişerek bir çok ilim dallarında araştırma yapacak veya yaptırabilecek seviyeye gelebilmektedir. Gerçekte alim; bilgisi arttıkça görüş açısı büyüyen ve bilgisi dışındaki konular hakkında hüküm vermekten kaçınan, bildiklerinin doğruluğunu devamlı tedkik eden kimsedir. Bir alimin öğrendiği bilgiler; din ve fen bilgileri olmak üzere iki kısımdır. Fen bilgileri; matematik, mantık ve tecrübi bilgilerdir. Bunlar zamanla değişebilirler. Bu ilimlerde mütehassıs kimseye "fen alimi" denir. İslam dinine ait bilgiler ise hiç bir zaman değişmez. Bu bilgiler dünya ve ahirette huzur ve saadeti kazandıran bilgilerdir. Yüksek din bilgileri ve yardımcı ilimler, yani alet ilimleri olmak üzere ikiye ayrılır. Yüksek din bilgileri; tefsir, usul-i kelam, kelam, usul-i hadis, hadis, usul-i fıkh, fıkh ve İlm-i ahlak olmak üzere sekizdir. Alet ilimleri ise on iki olup, böylece din bilgileri yirmi olmaktadır. Kolları ile beraber bu bilgiler sekseni bulmaktadır. Yukarıda sayılan ilimlerden ihtisas alanı fıkıh bilgisi olana "fakih" yani fıkıh alimi, kelam bilgisi olana "kelam alimi" denir. Bu ilimlerin hepsini kendisinde toplayana "müctehid alim" denir. Din alimi olmak için dinin temel ilimlerini, bütün incelikleri ile bilmek, fen ve edebiyat üzerinde de en üst eğitim seviyesinde bilgi sahibi olmak lazımdır. Ancak böyle kimselere "İslam alimi" denir. Bunların dışındaki alimlerin sözleri lehte ve aleyhte senet kabul edilmez. Eshab-ı kiramın hepsi, mezheb reisleri ve İmam-

ı Gazali, İmam-ı Rabbani gibi zatlar hakiki İslam alimleridir.

Dini bilgiler, temel kaynaklardan ihlasla nakil yapan ve sözü sened olan alimlerin kitaplarından okunup öğrenilmelidir. Rastgele öğrenilen bilgiler insanı şaşırtır, felakete götürür. Peygamber efendimiz alimlerle ilgili olarak buyurdu ki:

Alimin uykusu ibadettir.

Alimlerin mürekkebi şehidin kanından ağırdır.

Alimler peygamberlerin varisleridir.

Ümmetimin alimleri Beni İsrail'in peygamberleri gibidir.

Alim, yeryüzünde Allahü tealanın güvendiği kimsedir.